

DÚHA

6/2017

ročník XVII.

Dátum vydania: 18.12.2017

Cena: 0 €

Sociálny časopis pre nevidiacich
a slabozrakých občanov

Obsah

Úvodník	3
Aktuálne	4
Zasadala ústredná rada	4
Dve percenta na dobrú vec	8
Chcete, aby rok 2018 hýril farbami? Objednajte si Dúhu!	9
Spravodajstvo	11
Naštartuj svoj biznis	11
Múzeum a galérie pre všetkých	13
Poznáme víťazov súťaže Zlatý erb 2017	14
Vybodkovaný OKAmih	17
Bratislava v slúchadlách	18
Boli sme pri tom	20
Dnešná mládež... Nie sme len pri počítačoch!.....	20
Kampane a zbierky	23
Ďalší ročník zbierky Štvornohé oči sa chýli k záveru	23
Móda chce a môže pomáhať	25
Projekty a služby	28
Tancujú a športujú. Ešte stále sa môžete pridať	28
V Bratislave trénujú pamäť	29
Radíme a pomáhame	31
Valorizácia dôchodkov podľa nových pravidiel	31
Valorizácia dôchodkov v roku 2018	34
Dúhovka	36
Kadiaľ viedla tohtoročná cesta svetla?	37
Čítanie bez bariér môže inšpirovať	39
Finále Braillovskej olympiády ukončilo Bodkobranie.....	42
Pozývame na výstavy.....	48
Inšpirovali sa a priniesli filmy aj pre zrakovo postihnutých	49

Úvodník

Milí čitatelia,

Otvárate nové vydanie časopisu Dúha. A my dúfame, že vám spríjemní dlhé večery, ktoré so sebou priniesla zima.

Okrem pravidelného spravodajstva, reportáží zo zaujímavých podujatí a poradenstva v oblasti meniacej sa legislatívy vám prinášame aj informácie z rôznych projektov z rôznych častí Slovenska, ktoré sú otvorené pre nových záujemcov.

Vedeli ste napríklad, že úspešná tanečná skupina Očko z Nitry nacvičuje novú choreografiu? Alebo, že v Banskej Bystrici plánujú tréningy showdownu na ďalší rok? A že v Bratislave možno na sebe pracovať aj prostredníctvom tréningov pamäte?

Verím, že vás aj týmto spôsobom dokážeme motivovať, veď každý na konci roka plánuje, do čoho by sa chcel a mohol pustiť s príchodom toho nastávajúceho.

Za celú redakciu, všetkých spolupracovníkov a Úniu nevidiacich a slabozrakých Slovenska vám želám príjemné prežitie sviatočných chvíľ, ktoré prinášajú Vianoce. A samozrejme všetko dobré v roku 2018.

Ďakujeme za vašu priazeň!

Halka Tytykalová

(tytykalova@unss.sk, duha@unss.sk)

FOTO: archív autorky

Aktuálne

Zasadala ústredná rada

Na novembrovom stretnutí sa hovorilo o peniazoch, zákonoch a najmä o ľuďoch, ktorým sa patrí za ich prácu poďakovať.

Zasadnutie Ústrednej rady Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska sa uskutočnilo v dňoch 24. a 25. novembra tohto roka a miestom jeho konania bol bratislavský hotel Mercure.

Väčšina jej členov sa zúčastnila konferencie projektu YALTA. Viacerí funkcionári ÚNSS po podpore práce s mladými ľuďmi dlhšiu dobu volali, preto nie je žiadnym prekvapením, že členovia ústrednej rady boli pozornými účastníkmi konferencie, na ktorú zasadnutie nadväzovalo.

Zmierili sa aj s faktom, že v prvý deň rokovania zvládli len kontrolu plnení uznesení z májového zasadnutia a správy o činnosti Úradu, predsedníctva a predsedu ÚNSS.

Ekonomika - pozitívny vývoj

Ústredná rada vzala na vedomie informáciu o finančnej situácii ÚNSS s konštatovaním, že bolo dosiahnuté vyrovnané financovanie aktuálnych nákladov najmä v dôsledku úspešných rokovaní vedúcich k navýšeniu príspevkov vyšších územných celkov Nitra, Trenčín a Žilina na poskytovanie špecializovaného poradenstva a sociálnej rehabilitácie.

K pozitívnemu vývoji prispelo i zvýšenie výnosu zbierky Biela pastelka a alokácie 2% z daní pre ÚNSS v roku 2016. V prípade zbierky Biela pastelka sa vďaka podpore partnerov zbierky v tomto roku náklady znížili. Napriek tomuto úspechu je potrebné pokračovať v získavaní financií nevyhnutných na udržanie a rozširovanie potrebných a požadovaných aktivít a služieb ÚNSS.

Ústredná rada prijala aj opatrenia, cieľom ktorých je zvýšenie úrovne vedenia účtovnej evidencie nižších organizačných zložiek a elektronickej evidencie členov.

Legislatíva - striedavé úspechy a nové výzvy

Správa predložená prvým podpredsedom Milanom Měchurom mapovala pripomienkové aktivity ÚNSS v zákonoch a vyhláškach v oblasti sociálneho poistenia, peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP,

sociálnych služieb, zamestnanosti, sociálnej ekonomiky, prístupu k informáciám, zdravotného poistenia a daní.

Niektoré pripomienky sa darí presadiť, iné nie. Ako príklad tých druhých možno uviesť návrh, aby sa výška peňažného príspevku na osobnú asistenciu odvíjala od sumy priemernej mzdy v národnom hospodárstve a nie od sumy životného minima. Tento návrh pracovná skupina neakceptovala. Opätovne návrh predložíme v rámci mimorezortného pripomienkovacieho konania.

Z troch žiadostí na úpravu maximálne zohľadňovaných súm (MZS) z ceny pomôcky predložených kategorizačnej komisii ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny bol úspešný jediný a to na povelový vysieláč.

Zvýšenie maximálnej výšky na slepecké hodinky hmatové a hodinky s hlasovým výstupom sa presadiť nepodarilo.

Ďalší prípad dokazuje sústavné odvracanie hrozieb. Podarilo sa eliminovať návrh, ktorý predpokladal viac ako 4-násobné zvýšenie poplatkov za zaradenie zdravotníckych pomôcok do zoznamu kategorizovaných zdravotníckych pomôcok. Tým by sa zdravotnícke pomôcky s relatívne nízkymi cenami a relatívne nízkym počtom ročne predaných kusov stali nedostupnými, pretože výrobcovia alebo distribútori by neboli ochotní tak vysoké poplatky uhrádzať - jednoducho by na ne nezarobili.

Na základe tejto správy ústredná rada uložila úradu a 1. podpredsedovi

a) pripraviť komplexnú informáciu o elektronickom občianskom preukaze z hľadiska jeho použiteľnosti osobami so zrakovým postihnutím,

b) vyžiadať od Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny informáciu o počtoch osôb s ŤZP, ktorým sú krátené príspevky v dôsledku prekročenia stanovenej hranice príjmu. (Dôvodom je to, že niektorí, najmä pracujúci ZŤP, len pri miernom prekročení násobkov životného minima, ktoré podmieňujú priznanie príspevkov na kompenzáciu, strácajú na tieto nárok. Za svoju aktivitu sú tak neúmerne postihovaní. Sme presvedčení, že týchto občanov nie je toľko, aby to ovplyvnilo príslušnú kapitolu štátneho rozpočtu),

c) vyhodnotiť prístupnosť podávania elektronického daňového priznania a presadzovať zabezpečenie jeho prístupnosti pre osoby so zrakovým postihnutím. Od júla 2018 budú musieť všetky fyzické osoby – podnikatelia, vrátane osobných asistentov, ktorí majú daňovú povinnosť, podávať daňové priznania elektronicky.

Výročné členské schôdze základných organizácií a krajské zhromaždenia

Ústredná rada schválila

- a) termíny konania výročných členských schôdzí v roku 2018 na obdobie od 1. 3. 2018 do 30. 4. 2018,
- b) termíny konania krajských zhromaždení v roku 2018 na obdobie od 5. 5. 2018 do 9. 6. 2018.
- c) jednotný počet 20 delegátov na každé krajské zhromaždenie.

Metodické pokyny na konanie výročných členských schôdzí a krajských zhromaždení vypracuje predsedníctvo ústrednej rady.

Kampane a zbierky

Pri hodnotení priebehu zbierky Biela pastelka 2017, vyslovila ústredná rada poďakovanie všetkým organizátorom, realizátorom a podporovateľom zbierky za ich účinnú pomoc a partnerom zbierky za ich všestrannú podporu.

Ústredná rada vymenovala pracovnú skupinu na prípravu návrhu tvorby fondu a kritérií poskytovania individuálnej finančnej pomoci v zložení: Ervína Balašková, Hana Cápavová, Tímea Hóková, Tatiana Winterová a Josef Zbrank. Z mimoriadnych príspevkov do zbierky Biela pastelka rozhodla vyčleniť sumu 1000 eur a rezervovať ju na pilotné overenie individuálneho darčovstva.

V rámci kampane na získanie podielu zo zaplatených daní za rok 2017 ústredná rada dôrazne upozorňuje na skutočnosť, že zamestnávateľ už nemá povinnosť zabezpečovať vystavenie a podanie vyhlásenia o poskytnutí podielu zo zaplatených daní zamestnanca, ak o to zamestnanec požiada, má len povinnosť na predložennom tlačive potvrdiť údaje z ročného zúčtovania preddavkov na daň z príjmu.

Deň bielej palice

Výsledky tejto osvetovo-bezpečnostnej akcie sme už zverejnili. Na základe výsledkov ústredná rada konštatovala, že nastalo ďalšie mierne zlepšenie správania sa vodičov voči chodcom s bielou palicou signalizujúcim úmysel prejsť po priechode - v celoslovenskom priemere nezastavilo 18,3 percenta vodičov.

Ústredná rada odporúča dopracovať metodiku štatistického vykazovania zastavujúcich a nezastavujúcich áut tak, aby bola menej závislá na

konkrétnych dopravných podmienkach, čo by mohlo viesť k zníženiu regionálnych rozdielov štatistických výsledkov. Ústredná rada ďakuje všetkým organizátorom, účastníkom a podporovateľom akcie, zvlášť figurantom osvetovej akcie.

Pozornosť mládeži

Ústredná rada vysoko hodnotí realizáciu projektu YALTA „Aktivizácia mládeže – dlhodobá ambícia“ ako pilotného projektu na rozvoj metód aktivizácie mladých ľudí so zrakovým postihnutím pre plnohodnotný a inkluzívny život v spoločnosti a zapájanie sa do aktivít ÚNSS.

Na základe skúseností získaných pri realizácii projektu odporúča:

- podporovať rozvoj aktivít mládeže a pre mládež,
- zaradiť aktivity mládeže a pre mládež medzi priority grantového programu ÚNSS,
- hľadať financie na profesionalizáciu práce s mládežou a dobrovoľníkmi,
- podporovať prostredníctvom krajských rád a stredísk aktivity mládeže na krajskej a širšej úrovni.

Naše úspešné a zaslúžené

V súlade s §11 ods. c. Stanov ÚNSS Ústredná rada ÚNSS vymenovala Oľgu Doležalovú čestnou členkou ÚNSS za jej celoživotné a mimoriadne zásluhy o rozvoj slepeckého hnutia a Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska a za obetavú podporu a pomoc nevidiacim a slabozrakým ľuďom.

Oľga Doležalová bola dlhé roky predsedníčkou Základnej organizácie ÚNSS Banská Bystrica. V roku 1996, keď pôsobila vo funkcii krajskej tajomníčky, s mimoriadny nasadením vybuodovala Krajské stredisko ÚNSS v Banskej Bystrici, ktoré v prvých rokoch jeho činnosti aj úspešne viedla. V týchto dňoch oslávila významné životné jubileum a stále je užitočnou pomocníčkou pri organizovaní mnohých podujatí ÚNSS v kraji.

Ústredná rada blahoželá Zuzane Fährerovej k umiestneniu sa na 3. mieste Európskej súťaže braillovských esejí. Odporúča pri propagácii budúcich ročníkov súťaže informovať potenciálnych účastníkov o tom, že bol podstatne rozšírený predmet súťaže na prakticky všetky literárne žánre a témy, ktoré sa musia nejakým spôsobom týkať Braillovo písma.

A na záver

Ústredná rada ÚNSS vyhodnotila priebeh celorepublikových projektoch, o väčšine z nich píšeme v samostatných príspevkoch v Dúhe a Dúhovke.

Nasledujúce zasadnutie Ústrednej rady ÚNSS sa uskutoční 15. a 16. júna 2018.

Podľa uznesení spracoval Josef Zbranek

Dve percenta na dobrú vec

Získané peniaze z 2% putujú na kurzy, ktoré pomáhajú zrakovo postihnutým viesť plnohodnotný život, na programy pre deti a mládež, programy pre svojpomoc i kultúru.

Aj v roku 2018 je Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska prijímateľom 2%. Preto prosíme, podporte vy, alebo vaši priatelia a známi aktivity ÚNSS darovaním časti vašej dane z príjmu na konkrétnu vec. Umožníte tak poskytovať účinnejšiu a rozsiahlejšiu pomoc.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska je najväčšia organizácia svojho druhu na Slovensku, ktorá pomáha ľuďom prekonávať na prvý pohľad nezvládnuteľné situácie spojené so stratou zraku alebo s jeho vážnym poškodením.

Získané peniaze budú použité na kurzy a programy, ktoré pomáhajú zrakovo postihnutým viesť plnohodnotný život, ako sú čítanie a písanie Braillovoho písma, samostatný pohyb s bielou palicou na verejných priestranstvách a v doprave, prácu s počítačom s hlasovým výstupom, zvládanie každodenných činností. Využijeme ich aj na preventívne zrkové programy pre deti v materských školách, aktivity pre nevidiace a slabozraké deti a mládež, programy zamerané na vzájomnú svojpomoc ľudí so zrkovým postihnutím a kultúrne či športové aktivity a tvorivé dielne.

Podrobný postup uverejníme v nasledujúcom vydaní Dúhy, spolu s tlačivami potrebnými na poukázanie 2% z dane ho nájdete už onedlho na webovskej stránke únie www.unss.sk.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa nás rozhodnú podporiť, že v našej práci vidíte zmysel.

(red)

Chcete, aby rok 2018 hýril farbami? Objednajte si Dúhu!

Dvojmesačník s kultúrnou prílohou je tu pre vás. Elektronická verzia, ako aj verzia v Braillovom písme sa ku vám dostane bezplatne, v zväčšenej čiernotlačí je časopis dostupný za cenu poštovného.

Spestrite si celý rok, ako sa len dá. Informácie o celoslovenských prehliadkach daností ľudí so zrakovým postihnutím, ako sú Zdvihnime oponu, Dni Mateja Hrebendu či Braillovská olympiáda, o jednorazových regionálnych či lokálnych podujatiach a projektoch prezentujúcich talenty z našich radov. Všetko, čo vás môže inšpirovať, nájdete v časopise Dúha a jeho kultúrnej prílohe Dúhovka.

Dvojmesačník vydáva Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska s podporou ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny a ministerstva kultúry.

Servis i pozvánky

Pravidelne v časopise zverejňujeme informácie o osvetových a propagačných aktivitách, ako sú fotografická súťaž Cesta svetla či program Zdravé oči už v škôlke. Nájdete v ňom aj aktuálne zmeny v legislatíve, či právny servis, aby sa čitatelia lepšie orientovali v zákonoch.

Nezatajíme ani medzinárodné abilympiády, aktivity v oblasti Hudby, prednesu poézie a prózy, vlastnej literárnej tvorby, kurzy najrôznejších ručných prác, pletenia košíkov, koráľkovania, krúžky fotenia, maľovania, keramiky či pozvánky do kultúrnych inštitúcií na podujatia a expozície sprístupnené pre osoby so zdravotným, najmä zrakovým postihnutím.

Predstavujeme zaujímavých ľudí či užitočné pracoviská.

Už 18. ročník ponúkne v šiestich číslach bohatý obsah, sociálny i kultúrny, s možnosťou vyjadriť názory, skúsenosti a postrehy čitateľov.

Dúha do schránok

V distribúcii časopisu nedošlo oproti roku 2017 k žiadnym zmenám. Organizačné zložky ÚNSS (krajské strediská, krajské rady a základné organizácie) ho budú aj naďalej dostávať nezmeneným spôsobom.

Členovia, klienti, priaznivci a čitatelia so zrakovým postihnutím, ktorí uprednostňujú zväčšenú čiernotlač priamo do vlastnej poštovej schránky,

majú možnosť objednať si ju len za cenu poštovného. V roku 2018 to bude 5,40 eura za šesť čísiel. Dúha v Braillovom písme, rovnako ako elektronická verzia časopisu budú naďalej distribuované bezplatne.

Na to, aby ste sa do Dúhy mohli začítať včas, stačí jediné – objednať si ju. Objednávací formulár si môžete vyžiadať na príslušnom krajskom stredisku alebo vyplniť elektronicky. Preklik naň nájdete na webovskej stránke www.unss.sk v časti Aktuálne.

Na to, aby ste sa do Dúhy mohli začítať včas, stačí jediné – objednať si ju. FOTO - ÚNSS

Spravodajstvo

Naštartuj svoj biznis

Kurz s originálnym programom pre záujemcov o podnikanie motivoval viacerých mladých ľudí. Ak nič iné, zrealnil ich predstavy o vysnívanom biznis pláne.

Koncom októbra sa v Košiciach uskutočnil pobytový kurz pre mladých zrakovo postihnutých ľudí Naštartuj svoj biznis. Celoslovenský pobyt organizovalo Krajské stredisko Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska v Prešove a oddelenie CETIS. Zúčastnilo sa ho dvanásť mladých ľudí vo veku od 18 do 40 rokov.

Počas piatich dní si osvojovali vedomosti a zručnosti, ktoré sa im môžu zísť pri rozbiehaní vlastného podnikania. Každý z účastníkov sa na pobyt prihlásil so svojím podnikateľským nápadom, na rozvíjaní ktorého počas pobytu pracoval.

Pobyt organizovala Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska vďaka podpore z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a z Európskeho programu Erasmus+.

Účtovníctvo i testovanie nákladov biznis plánu

Kurz sa začal vo štvrtok 26. októbra. Účastníci sa stretli v Penzióne pod bankou, kde mali zabezpečené ubytovanie, stravu a odohrávala sa tu aj väčšina programu. Kurz prebiehal v trojhodinových blokoch. Prvý z nich pod vedením lektora Martina Palkoviča z účtovnej firmy Palkovič s.r.o. bol venovaný legislatíve a účtovným náležitostiam podnikania. Účastníci sa dozvedeli, ktoré zákony sa týkajú podnikania, aké sú jeho právne formy, kde a aké príspevky je možné žiadať a pripravovali si aj hrubý náčrt biznis plánu.

V piatok naštartoval účastníkov motivačným workshopom Tigran Aleksanyan zo Slovenskej sporiteľne. Tigran v nej vedie program pre začínajúcich podnikateľov. Radil, ako si ujasniť svoj plán, otestovať ho s čo najmenšími nákladmi.

Nasledoval výjazd do centra Košíc, cieľom bolo spoznať koncept coworkingu (systém zdieľaných pracovísk). Účastníci navštívili multižánrový priestor a kaviareň HalmiSpace a HUBa Coworking v Tabačke. Oba priestory ponúkajú možnosť prenajať si stôl na prácu.

Každý z coworkingových priestorov je unikátny a vhodný pre niekoho iného – jeden je rušnejší, kaviarenský, využívajú ho hlavne študenti. Druhý je vhodnejší pre vizuálnych umelcov a stavia na svojej komunite. Výhodou pre podnikateľa je, že si nemusí prenajímať celú kanceláriu a starať sa o ňu, ale zaplatí len mesačný poplatok, má svoj stôl a o prevádzku priestoru sa postarajú iní. Je to pre neho lacnejšie a navyše, čo je obrovskou výhodou coworkingu, môže spolupracovať alebo sa radiť so spolusediacimi.

Ako začať s čo najmenším rizikom

V sobotu doobeda bolo na programe stretnutie s Lukášom Kvokačkom z o.z. Barlička. Hovorili sme o sociálnom podnikaní, čo to je, ako to funguje, kto ho na Slovensku robí a aké osobné skúsenosti s ním má o.z. Barlička.

Poobede Vanda Hlaváčková z Centra pre filantropiu predstavila crowdfunding. A práve táto téma u mnohých účastníkov zanechala najväčší dojem. Ide o možnosť získať zákazníkov ešte pred tým, ako podnikateľ reálne spustí výrobu/službu a to tak, že si zákazníci produkt predkúpia.

Existuje mnoho medzinárodných stránok, na Slovensku je asi najvyužívanejší Startlab.sk, ktorý Vanda Hlaváčková spravuje. Účastníci si vyskúšali, ako pripraviť crowdfundingovú kampaň na svoje podnikanie a dostali cennú spätnú väzbu od ostatných aj od lektorky.

Pomôžu kontakty i sociálne siete

Nabitý program pokračoval v nedeľu prednáškou Márie Biľovej o networkingu – prečo sú kontakty pre biznis také dôležité, čo všetko sa vďaka správnym kontaktom môže zmeniť, ako si vzťahy s ľuďmi vytvárať a udržiavať.

Krásny príklad toho, ako funguje, účastníci zažili už bezprostredne po pobyte. Lektorka sa o svojej účasti na kurze zmienila na Facebook-u, kde okrem iného spomenula aj nápad jednej účastníčky, Júlie Miškovovej. Júlia má plán založiť centrum pre týraných mužov. Toto zaujalo priateľov Márie Biľovej z neziskového aj verejného sektora natoľko, že si od lektorky pýtali kontakt s cieľom podporiť Júliu a navrhnúť jej spoluprácu.

Posledná prednáška kurzu bola zameraná na komunikáciu. O tom, ako správne predať seba a svoj produkt hovoril Gabriel Oprendek z Opre Cider. Podelil sa o svoje skúsenosti s tým, ako vytvoriť značku pre produkt a ako pre ňu získať dlhodobú priazeň zákazníkov.

Naša malá anketa

A čo hovoria o kurze účastníci?

Danka Macková

Priznám sa, že na kurz Naštartuj svoj biznis som sa prihlásila až po chvíli zvažovania. Môj nápad vytvárať meditácie, deliť sa o tieto svoje výtvyry a učiť druhých, ako sa napojiť na zdroj svojho vnútorného pokoja bol a stále je v počiatocnom štádiu vývoja, preto som ho nechcela veľmi zverejňovať. Nechala som sa však viesť svojou zvedavosťou a chuťou naučiť sa niečo nové, aj keby sa mi to malo zísť až neskôr. Na kurze som okrem iného získala konkrétnu predstavu o tom, komu by som chcela svoje meditácie ponúknuť, a ako tohto potenciálneho zákazníka osloviť a zaujať. O svojich plánoch teraz hovorím otvorenejšie a myslím, že už to chce len trochu inšpirácie a budem môcť svoj nápad otestovať.

Júlia Miškuvová

Dlho som premýšľala, či na pobyt ísť. Nápad, ktoré v hlave mám, nie sú úplne podnikateľské, no za určitých podmienok by sa s tým dalo aj čiastočne podnikáť. Mojmým snom je vytvoriť centrum pre týraných mužov. Najprv som veľmi nechcela ísť, jeden podnikateľský kurz už mám za sebou, dokonca aj s certifikátom. Skôr som chcela motivovať svojho partnera, priateľa, aby to skúsil. Očakávala som, že sa naučím niečo nové. Mala som však veľké obavy, že tam budeme robiť matematické výpočty, hlavne finančnú prognózu, keďže už som vedela, o čom je biznis plán. Pobyt ma milo prekvapil atmosférou a prirodzeným správaním lektorov. Páčilo sa mi, že to nebolo také suchopárne, že len prednášky, ale aj niečo praktické.

Žofia Teplická, redakčne upravené a skrátené

Múzeum a galérie pre všetkých

O tom, čo možno robiť (a ako to robiť) aby boli múzeá a galérie prístupné pre všetkých návštevníkov sa hovorilo na novembrovej konferencii v Starej Ľubovni. Predstavili aj možnosti pre nevidiacich a slabozrakých.

Sociálne rozhranie a kultúrna dostupnosť, debarierizácia, využívanie moderných technológií na sprístupnenie kultúry, multizmyslové metódy ako spôsob interpretácie kultúrnych informácií a mnohé ďalšie – to všetko boli témy, o ktorých sa hovorilo počas prezentácií i diskusií na

konferencii Múzeum a galérie pre všetkých. Išlo už o druhý ročník podujatia.

Konferencia sa uskutočnila v Ľubovnianskom múzeu na hrade v Starej Ľubovni od siedmeho do deviateho novembra tohto roka a jej hlavnou témou bola debarierizácia kultúrnych inštitúcií.

Podujatie podporilo ministerstvo kultúry.

Prednášajúci prezentovali nielen odborné skúsenosti (napríklad z oblasti alternatívnych a náhradných foriem komunikácie či viacmyslových metód pre prezentácii exponátov), no predstavili aj príklady z praxe zo Slovenska i zo zahraničia.

Súčasťou programu bola napríklad exkurzia do Múzea špeciálneho školstva v Levoči, k predstaveným príkladom možných riešení patrili z Českej republiky interaktívne návštevnícke okruhy v Múzeu vesnice jihovýchodní Moravy (Strážnice) a poľský projekt Muzeum okregowe w Nowym Saczu (Malopoľské vojvodstvo).

Ján Lešňovský zo spoločnosti Cestné prvky prezentoval technológie značenia pre nevidiacich a slabozrakých.

(red)

Poznáme víťazov súťaže Zlatý erb 2017

Do súťaže sa zapojilo takmer osemdesiat samospráv, víťazmi sa stali stránky obce Jaslovské Bohunice, mesta Bratislavy a Prešovského samosprávneho kraja. Stránka mesta Bratislavy postupuje do medzinárodnej súťaže.

Na kongrese ITAPA 15. novembra tohto roka vyhlásili výsledky už 14. ročníka súťaže samospráv Zlatý erb o najlepšie webové sídlo. Súťaž každoročne vyhlasuje Únia miest Slovenska a eSlovensko spoločne so Združením informatikov samospráv Slovenska. Hlavným cieľom je ohodnotiť snahu a motivovať samosprávy účinne využívať informačno-komunikačné technológie na zvýšenie kvality služieb pre verejnosť.

Hodnotitelia udeľujú ceny v troch hlavných kategóriách: Najlepšia stránka obcí, Najlepšia stránka miest a mestských častí a Najlepšia stránka samosprávneho kraja. Vyhodnocuje sa aj najlepšia bezbariérová stránka.

V tomto ročníku sa do súťaže zapojilo 77 samospráv a víťazmi sa stali stránky obce Jaslovské Bohunice, mesta Bratislavy a Prešovského

samosprávneho kraja. Hlavnú cenu súťaže GrandPrix eSlovensko získala stránka mesta Bratislavy, ktorá postupuje do medzinárodnej súťaže EuroCrest Award vyhlasovanej českým Združením Zlatý erb v spolupráci s Európskou komisiou.

Čo sa hodnotí

Jedným z kritérií hodnotenia v hlavných kategóriách súťaže je úroveň prístupnosti webových sídiel. Prístupnosť je však hodnotená aj samostatne v súťaži o najlepšiu bezbariérovú webovú stránku, ktorú každoročne vyhodnocuje Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska. V tomto roku získal cenu najlepšia bezbariérová stránka Prešovský samosprávny kraj a získal ju už po druhý krát, po prvý krát to bolo v roku 2010.

Čo sa vlastne hodnotí? Pri hodnotení webových stránok z hľadiska prístupnosti pre ľudí so zdravotným postihnutím sa hodnotitelia zameriavajú v prvom rade na mieru prístupnosti informácií, ktoré chce zriaďovateľ webového sídla používateľom sprostredkovať a pomer prístupných a neprístupných informácií. To znamená akú informačnú hodnotu vie získať človek so zdravotným postihnutím v porovnaní s človekom bez zdravotného postihnutia.

Hodnotí sa tiež možnosť samostatného ovládania a pohybu po jednotlivých častiach webového sídla a zrozumiteľnosť informácií, ktoré sú používateľovi sprostredkované.

Tieto základné pravidlá sa skladajú z množstva špecifických ukazovateľov, ktoré sa na webovom sídle testujú, ako napríklad alternatívne popisy obrázkov, dostatočný kontrast písma oproti pozadiu, zrozumiteľné odkazy, správne urobené formuláre, atď.

Ide o vybrané povinné kritériá prístupnosti definované vo výnose ministerstva financií č. 55/2014 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy. Na základe ohodnotenia týchto špecifických ukazovateľov stanovujeme celkovú bodovú hodnotu prístupnosti webového sídla, ktorá určuje jeho poradie v súťaži.

Prístupnosť sa zlepšuje

Do súťaže Zlatý erb sa hodnotením prístupnosti Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska zapája pravidelne od jej začiatku. Hlavným metodikom a hodnotiteľom prístupnosti špeciálne pre túto súťaž je Vojtech Regec.

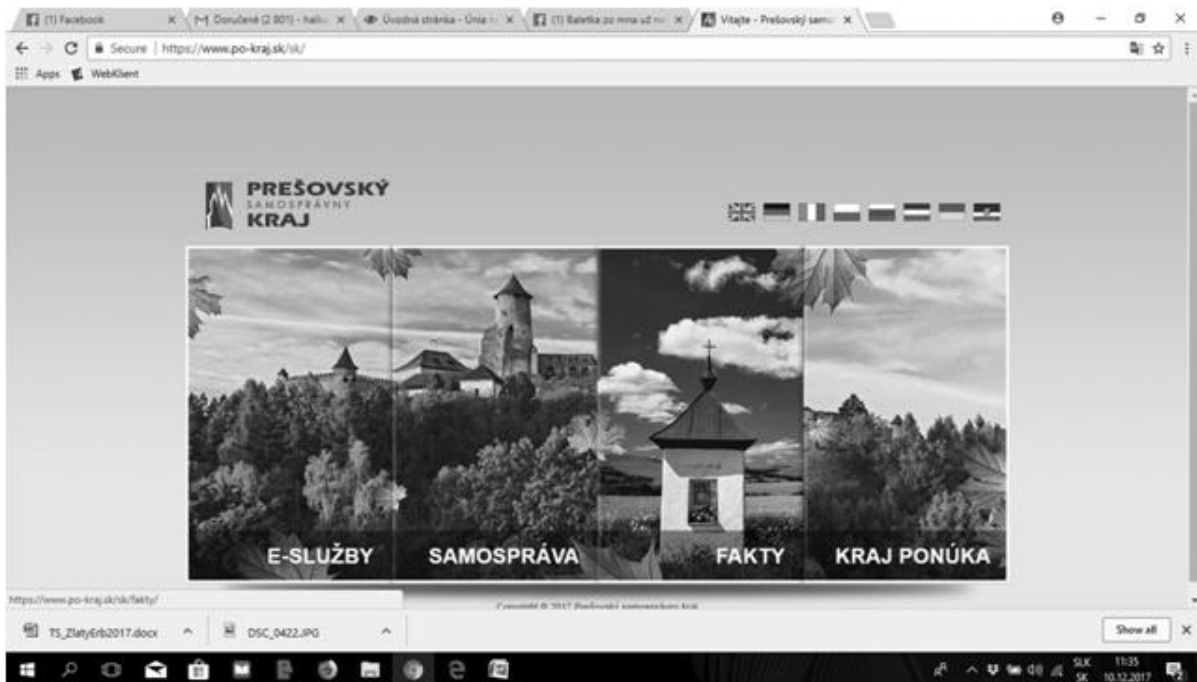

Hodnotenie prístupnosti a celá súťaž Zlatý erb má pozitívny vplyv na vývoj prístupnosti webových sídiel samosprávy. Vývoj nie je priamočiary, občas dochádza k poklesu prístupnosti, najmä pri zavádzaní nových technológií, čo sa však obvykle časom opraví. Z dlhodobého hľadiska možno konštatovať, že prístupnosť webových sídiel samosprávy sa skutočne systematicky zlepšuje.

Podiel ÚNSS na tomto procese bol v tomto roku ocenený udelením Špeciálnej ceny pre osobnosť za mimoriadny prínos v oblasti informatizácie v slovenských samosprávach Branislavovi Mamojkovi, predsedovi ÚNSS.

Podrobné informácie o súťaži Zlatý erb, o podmienkach účasti, o kritériách hodnotenia a o histórii výsledkov nájdete na stránke zlatyerb.sk.

(red)

Jedným z kritérií hodnotenia v hlavných kategóriách súťaže je úroveň prístupnosti webových sídiel. Prístupnosť je však hodnotená aj samostatne v súťaži o najlepšiu bezbariérovú webovú stránku, ktorú každoročne vyhodnocuje Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska. V tomto roku získal cenu najlepšia bezbariérová stránka Prešovský samosprávny kraj. FOTO – PRINTSCREEN WEBU

Vybodkovaný OKAmih

Už siedme vydanie OKAmihu – časopisu nevidiacich pre vidiacich, je na svete. S Patrikom Hermanom, členom redakčnej rady OKAmihu, sme piekli koláč porozumenia. No je toho oveľa viac.

Vložené v týždenníku Život ste mohli najnovšie vydanie OKAmihu nájsť v stredu 13. decembra. Ak radšej listujete elektronicky, riadky o živote ľudí s ťažkým zrakovým postihnutím na vás čakajú na webstránke Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska unss.sk.

Časť nákladu posielame na jednotlivé krajské strediská ÚNSS a do všetkých škôl, ktoré nám poskytujú dobrovoľníkov verejnej zbierky Biela pastelka.

O Braillovom písme

Bodky, bodové písmo, dielo geniálne intuície. Prívlastkami, ktoré používame v súvislosti s Braillovým písmom, je pretkané aj tohtoročné druhé vydanie časopisu. Jeho význam a spôsob výučby sú nosnou témou periodika. Prinášame rozhovor s garantom ÚNSS pre používanie písma Vladimírom Cintulom i reportáž z kurzu výučby bodového písma v Spojenej škole internátnej v Kremnici, kde sa v odbornej učebni stretáva piatak Miško s inštruktorkou Dankou Hudecovou z KS ÚNSS v Banskej Bystrici.

Tému rámčujú výsledky pilotného ročníka Braillovskej olympiády s bohatou fotodokumentáciou i fakty z histórie vzniku a používania Braillovo písma.

Pečieme s Patrikom

OKAmih prináša aj obzretie za Bielou pastelkou 2017 – informuje o výške výnosu hlavného zbierkového dňa, výsledkoch motivačnej súťaže aj mimoriadnom výnose z charitatívneho podujatia Fashion Sparkling Charity Night.

Ponúkame aj pohľad do sveta technológií prostredníctvom blindrevue.sk a vyberieme sa spolu cestou – necestou s bielou palicou, aby sme zistili, akú mieru ohľaduplnosti k chodcom s ťažkým zrakovým postihnutím majú slovenskí vodiči.

S Patrikom Hermanom, členom redakčnej rady OKAmihu, sme piekli koláč porozumenia a v časopise nájdete aj slovo odborníka k téme cukrovka a zrak. Víťazstvá okoreňujú nielen život, ale aj náš OKAmih – prinášame výsledky fotografickej súťaže Cesta svetla a súťaže

Braillovských esejí. Účasť na rekondičnom pobyte môže človeku zmeniť život. Doslova.

Časopis v náklade 10 000 kusov vychádza s podporou Ministerstva kultúry SR.

Ivana Potočňáková

OKAmih

Ročník 6. • Číslo 2 • Zodpovedá zásadám jasnej tlače • 10. 12. 2017

Vladimír Cintula:

„Hmat treba na čítanie vyškolit“

„Z druhej svetovej vojny sa mnoho vojakov vrátilo so zničeným zdravím či

nezvratným zdravotným postihnutím. Po vojne bolo veľa úrazov aj medzi deťmi

– naši nevybuchnutú muníciu, ktorá im explodovala priamo v rukách. Pri výbuchu prišli o zrak aj o končatiny. Našli sa medzi nimi takí, ktorí sa naučili Braillovo písmo čítať špičkou jazyka alebo nosom.“

Pokračovanie na 6. strane

Text pod foto: Najnovšie vydanie OKAmihu nájdete aj na webstránke Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska. FOTO – IVANA POTOČŇÁKOVÁ

Bratislava v slúchadlách

Súčasťou Braillovskej olympiády – celoslovenskej súťaže v čítaní a písaní Braillovoho písma bol aj prehliadka hlavného mesta vyhlídkovým vozidlom (o súťaži nájdete samostatný článok v prílohe Dúhovka). Pre účastníkov olympiády a ich sprievodcov bola v sobotu 18. novembra jedinečnou príležitosťou privoňať k atmosfére predsviatočnej Bratislavy.

Vďaka ústretovosti spoločnosti Tour4u absolvovali trasu Hradný okruh, ktorý vedie historickým centrom. Prešporáčik - nový symbol Bratislavy -

previezol pasažierov od Slovenskej filharmónie, cez Obchodnú ulicu, okolo obrátenej pyramídy Slovenského rozhlasu, Grassalkovichov palác – sídlo prezidenta SR až na Bratislavský hrad.

Po polhodinovej prehliadke nádvorja nasledovala jazda okolo Katedrály sv. Martina späť k historickej budove SND. Braillisti spoznali pamätihodnosti korunovačného mesta uhorských kráľov, v ktorom arcibiskup nasadil kráľovskú korunu aj na hlavu cisárovnej Márie Terézie a dnes modernú európsku metropolu. Cestujúci ocenili pútavý audiokomentár počas celej jazdy Prešporáčikom, itinerár v Braillovom písme i profesionálny prístup vodiča.

(ipo)

Prešporáčik previezol účastníkov Braillovskej olympiády od Slovenskej filharmónie až na Bratislavský hrad. FOTO – IVANA POTOČŇÁKOVÁ

Boli sme pri tom

Dnešná mládež... Nie sme len pri počítačoch!

Spoločné stretnutia Yalt'ákov boli o zábave, no aj o takých vážnych témach, ako je ako motivovať nevidiacu a slabozrakú mládež, ako docieľiť zmenu cez inkluzívne dobrovoľníctvo a či vôbec je táto krajina pre mladých.

V piatok 24. novembra 2017 sme hotel Mercure Bratislava vyzdobili postermi o zásadách jasnej tlače a o prístupnosti elektronických dokumentov. Prítomných sme poprosili o pár podpisov, do rúk im vložili tašky s kadečím zaujímavým (aj Dúhou, samozrejme) a pustili sme sa do toho. Do bilancie projektu YALTA.

Od úvodného „ach, tá dnešná mládež!“ sme sa vyše šesť hodín pokúšali vyvrátiť tvrdenie, že mladí ľudia (tých so zdravotným postihnutím nevynímajúc) sú takmer bez prestávky pohrúžení v počítačoch a tabletoch a že naplnenie nachádzajú už len vo virtuálnom svete. Hlavu a päť konferencie, pohrúžený do programu, nachádzal Ondrej Rosík, ktorému srdečne ďakujeme za veľmi osviežujúce moderovanie, naozaj ním v sále zaktivizoval nielen mládež. A vlastne možno nie len v sále.

A vraj mladší už nebudeme

Tímea Hóková ako hlavná koordinátorka medzinárodného projektu Aktivizácia mládeže – Dlhodobá ambícia spolu s tými, ktorí nad všetkým bdeli v pilotných krajoch, teda za Bratislavský Jarmila Antalíková, za Nitriansky Martina Ivaničová, za Banskobystrický Ivana Frčová a za Prešovský Jozef Hlubovič a neskôr Žofia Teplická, s partnermi z Platformy dobrovoľníckych centier a organizácií (PDCO) a zo Slovinskej asociácie zdravotne postihnutých študentov (DŠIS) by mi to hneď vyvrátili.

Od septembra 2015 sa im vďaka štrnástim mládežníkom so zrakovým postihnutím a ôsmim dobrovoľníkom bez neho vyhladili všetky vrásky. „Všetci odvedli kusisko poriadnej práce, za čo im patrí nesmierna vďaka,“ hovorí hlavná koordinátorka projektu YALTA Tímea Hóková.

Reči sa hovoria a chlieb sa je

Po vyjadrení veľkej podpory od europoslankyne Jany Žitňanskej sme sa do toho pustili. Zaspomínali sme si na všetko, od prvotnej myšlienky, cez

všetkých deväť školení (štyri pre mladých lídrov a dobrovoľníkov, tri pre pracovníkov ÚNSS a dve pre tých z DŠIS, ktoré viedli lektori zo všetkých partnerských organizácií), na všetky spoločné stretnutia, všetky osvetové workshopy. Zamysleli sme sa nad tým, ako motivovať nevidiacu a slabozrakú mládež, ako docieľiť zmenu cez inkluzívne dobrovoľníctvo a či vôbec je táto krajina pre mladých.

Mikrofónu sa ujal aj predseda Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska Branislav Mamojka. S projektom vyjadril veľkú spokojnosť. V histórii ÚNSS totiž ide o niečo unikátne, niečo, čo sa venuje reálnej aktivizácii mladých. Naša organizácia starne, to nie je tajomstvo. Mladí, navyše plní nových myšlienok a poznatkov, angažovaní a pripravení ľudia sú preto veľmi žiadanou vzpruhou našich štruktúr. Je preto nevyhnutné myšlienky získané v projekte YALTA naďalej rozvíjať a nenechať ich upadnúť do zabudnutia.

Absorbujte know-how projektu

Zatúlajte sa na www.unss.sk/yalta. Nájdete tu informácie o všetkých aktivitách a YALTA príručky, a to v dvoch jazykových mutáciách – v slovenčine aj v angličtine. A do čoho sa skôr zahľibíť?

V príručke pre pracovníkov s mládežou je popísaná charakteristika zrakového postihnutia (zameraná hlavne na dôsledky), efektívna komunikácia a sprevádzanie osôb so zrakovým postihnutím, primerané opatrenia a úpravy pri zapájaní nevidiacich a slabozrakých mladých lídrov a dobrovoľníkov (zameranie na úpravy prostredia a na osobnú asistenciu), vytváranie bezbariérového prostredia pre nevidiacich a slabozrakých, sprístupňovanie informácií pre osoby so zrakovým postihnutím, kompenzačné pomôcky pre ľudí so zrakovým postihnutím, mentorstvo pre mládež, manažment dobrovoľníkov (od náboru cez vytváranie dobrovoľníckeho programu až po ocenenie).

Príručka pre mladých lídrov vás zorientuje v metódach práce s mládežou (príprava rôznych typov rozvíjajúcich aktivít), v tímovej práci, koordinácii projektov (od plánovania až po realizáciu a vyhodnotenie), v manažmente dobrovoľníkov, v líderstve a líderských zručnostiach (zahŕňa aj rozhovory s inšpiratívnymi lídrami so zrakovým postihnutím), v tom, ako upraviť hry a aktivity pre osoby so zrakovým postihnutím, ako si poradiť so sebaobhajobou a zvládnuť sebaobhajovacie zručnosti.

Príjemné čítanie a rýchle osvojenie praje celý YALTA tím!

Dušana Blašková

Ondrejovi Rosíkovi ďakujeme za veľmi osviežujúce moderovanie, ktorým v sále zaktivizoval nielen mládež. A vlastne možno nie len v sále. FOTO – ÚNSS

Vizážistka Zuzka sa dotýka Kikinho líca na mieste, kam má naniesť štetcom líčka. Veď aj patrí k životu.

Populárne ručné práce - ako sa vyrábajú sviečky. FOTO – ÚNSS

Kampane a zbierky

Ďalší ročník zbierky Štvornohé oči sa chýli k záveru

Aktuálny ročník zbierky má svoje trvanie ohraničené 22. decembrom 2016 a 21. decembrom 2017. Črtá sa rekordný výnos.

Verejná zbierka na podporu výchovy a výcviku vodiacich psov a prípravu klientov na prácu s vodiacim psom sa uskutočňuje dvomi formami. Prvou je vkladanie dobrovoľných príspevkov do pokladníc s maketami vodiacich psov rozmiestnených na verejne prístupných, ale chránených miestach, druhou je zaslanie ľubovoľného príspevku na účet verejnej zbierky. V súčasnosti má zbierka v prevádzke 85 pokladníc, z nich 66 je umiestnených v prevádzkach Billa (partner zbierky). Aspoň jednu pokladnicu má v správe 28 organizačných zložiek Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska.

Aktuálny ročník zbierky má svoje trvanie ohraničené 22. decembrom 2016 a 21. decembrom 2017. Ambasádorkou zbierky je herečka Zuzana Šebová.

Druhý výber do polovice decembra

Fungovanie zbierky upravuje Štatút verejnej zbierky Štvornohé oči a Manuál pre dôverníkov, ktorý sa aktualizuje pre každý nový ročník. V súlade s týmito dokumentmi sa výber pokladníc sa uskutočňuje dvakrát ročne.

Pred sebou máme druhý tohtoročný výber pokladníc – treba ho urobiť a výnos vložiť na účet zbierky do 15. decembra. Po komplexnej výmene starých pokladníc v roku 2016 a nasadení nových na miesta, ktoré doteraz neboli pokryté, v aktuálnom ročníku zaznamenávame výrazný efekt výmeny pokladníc premietnutý do výnosu zbierky.

Prvý tohtoročný výber pokladníc sa uskutočnil v júni 2017 - vyniesol sumu 16 366,34 eura. Na porovnanie vlaňajší hrubý celoročný výnos predstavoval 23 243,71 eura - išlo o historicky najvyšší výnos zbierky.

V tomto roku sme aktualizovali znenia Štatútu verejnej zbierky – vyvolala to potreba úpravy pravidiel organizácie zbierky a jednoznačné určenie zodpovednosti za pokladnice. Nový Štatút schválila Ústredná rada ÚNSS na svojom májovom zasadnutí.

V bode 8. určuje Štatút osoby zodpovedné za realizáciu zbierky, sú nimi:

- štatutárni zástupcovia – predseda ÚNSS a riaditeľ ÚNSS,
- hlavný koordinátor verejnej zbierky,
- dôverníci verejnej zbierky zastupujúci organizačné zložky poverené správou pokladníc.

Do pozornosti dôverníkom

V súvislosti s týmto ustanovením Štatútu bude v nastávajúcom ročníku zbierky definovaná pozícia Dôverníka verejnej zbierky – osoby, ktorú vyberie a poverí organizačná zložka poverená správou pokladnice.

Všetky organizačné zložky (krajské strediská, krajské rady, základné organizácie a VŠVAP) majú povinnosť v termíne do 15. decembra 2017 nahlásiť hlavnej koordinátorke zbierky k jednotlivým pokladniciam mená dôverníkov. Následne dostanú všetci dôverníci Poverenie riaditeľky ÚNSS na správu pokladnice.

Na tento účel im ÚNSS vydá preukaz, ktorým sa budú preukazovať vedúcemu prevádzky priestor, kde sa nachádza pokladnica v správe príslušnej organizačnej zložky.

Zodpovednosťou dôverníka verejnej zbierky je správa pokladnice zverenej realizačnej zložke. Vykonáva ju na základe Poverenia na správu pokladnice/pokladníc, ktorým ho na príslušný ročník verejnej zbierky poveruje riaditeľ ÚNSS.

V súlade s novelizovaným a ústrednou radou schváleným Štatútom verejnej zbierky od ročníka zbierky 2017 zároveň platí, že inventarizáciu výnosu pokladnice a jeho spočítanie vykonávajú a svojím podpisom v Zápisnici potvrdzujú súčasne tri osoby: dôverník verejnej zbierky v sprievode dvoch osôb, ktoré dovŕšili 18. rok svojho veku a ktoré svoju prítomnosť na výbere pokladnice potvrdia podpisom v Zápisnici o otvorení a inventarizácii pokladnice.

Vedeli ste?

V ročníku 2017 sú pokladnice zbierky umiestnené v mestách:

Bratislava, Stupava, Záhorská Bystrica, Malacky, Pezinok, Trnava, Senica, Galanta, Levice, Nové Zámky, Šaľa, Zlaté Moravce, Piešťany, Šamorín, Nitra, Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Topoľčany, Handlová, Púchov, Nové Mesto nad Váhom, Žilina, Bytča, Martin, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Turčianske Teplice, Ružomberok, Čadca,

Liptovský Mikuláš, Banská Bystrica, Zvolen, Fiľakovo, Detva, Brezno, Lučenec, Poprad, Svit, Stará Ľubovňa, Prešov, Bardejov, Humenné, Svidník, Trebišov, Rožňava, Vranov nad Topľou, Košice, Michalovce.

Ivana Potočňáková, hlavná koordinátorka zbierky

Naša reportáž

Móda chce a môže pomáhať

Podstatou Fashion Sparkling Charity Night je filantropia. Výnos z aukcie zakaždým putuje na pomoc – prvé roky onkológii, minulý a aj tento Bielej pastelke.

Módna prehliadka dvadsiatich večerných šiat luxusnej španielskej značky Pronovias, hviezdy fashion scény, topmodelky a módni návrhári, neopakovateľná Habanera z opery Carmen v podaní sólistky SND opernej divy Moniky Fabiánovej. Ale predovšetkým odborná medicínska elita, kultúrni, spoločenský aktéri, ambasádori a biznismeni ochotní pomôcť na tridsať dva písmen.

Ide o Fashion Sparkling Charity Night 2017 – v poradí už 5. benefičný galavečer, ktorý pripravuje FashionTV czech&slovak a spoločnosť ProCare, a. s., ako generálny partner.

Pozvaných hostí sprevádzali programom tvár FashionTV czech&slovak Jasmina Alagič a herec Juraj Bača.

Eur pribúdalo závratnou rýchlosťou

Podstatou Fashion Sparkling Charity Night je však filantropia, akokoľvek nepravdepodobné sa to z predchádzajúcich informácií môže javiť.

Výnos z aukcie totiž zakaždým putuje na pomoc – prvé roky onkológii, minulý a aj tento Bielej pastelke. V sobotu 18. novembra ponúkali v Redute limitované kabelky v tvare tučniakov od Thoma Browna a limitovanú edíciu luxusného šampanského Laurent Perrier Grand Siecle a fľašu koňaku Maxime Trijol z roku 1989.

Biela pastelka venovala do dražby reprezentačný futbalový dres a loptu. Obe s podpisom tohtoročného ambasádora, niekoľkonásobného futbalistu roka a slovenského reprezentanta Mareka Hamšíka. Sezóna mu, žiaľ, nedovolila zúčastniť sa večera osobne, preto sa prítomným prihovoril aspoň prostredníctvom krátkeho videa, v ktorom vyjadril svoju

podporu a nabádal k čo najvyšším ponukám. A zrejme padli jeho slová na úrodnú pôdu, pretože oba zberateľské predmety ocenili hostia na 2000 eur.

Dominika vložila do dražby aj hodinu tenisu

Výťažok z dražby bol však len jednou položkou, ktorá obohatí účet Bielej pastelky. Ambasádorka večera Dominika Cibulková prebrala šek pre verejnú zbierku, na ktorom žiarila suma 37 200 eur.

Jej úloha tým však neskončila – okrem dvoch lístkov na Roland Garros vložila do dražby aj hodinu tenisu, takže si na Fashion Sparkling Charity Night 2017 zaspomína aj na antuke.

Dušana Blašková

Biela pastelka venovala do dražby reprezentačný futbalový dres a loptu. Tohtoročný ambasádor, niekoľkonásobný futbalista roka Marek Hamšík sa prihovril prostredníctvom videa. Na snímke moderátori Jasmina Alagič a Juraj Bača. FOTO - FASHIONTV CZECH&SLOVAK

Ambasádorka večera Dominika Cibulková prebrala šek pre Bielu pastelku, na ktorom žiarila suma 37 200 eur. FOTO - FASHIONTV CZECH&SLOVAK

Projekty a služby

Tancujú a športujú. Ešte stále sa môžete pridať

Pokračujeme v predstavovaní projektov, ktoré Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska podporila grantom.

To tu ešte nebolo – Očko tancuje HIP-HOP

Tanečníci z Nitry berú svoje hobby skutočne vážne. Svedčia o tom výsledky na súťažiach, a to už aj za hranicami Slovenska. Z nápadu z roku 2010 urobiť tanečný krúžok sa napokon vyvinula úspešná aktivita. Skupina má dnes desať členov (osem tanečníčok a dvoch tanečníkov) a bravúrne zvláda viaceré tanečné štýly. Peniaze z grantu využili na cestovné na tanečnú súťaž.

„Naša prvá choreografia bola valčíková. Pomáhal nám s ňou profesionálny tanečník Peter Horáček,“ rozpráva umelecká vedúca Eva Prokopová. Za valčíkom nasledovali populárne rezké country, technicky náročná cha-cha, mazúrka a spomínaný hip-hop. Do tohto štýlu sa pustili odvážne, aj napriek tomu, že vekový priemer tanečníkov Očka je okolo 70 rokov. Napokon s ním úspešne zabodovali na súťaži Pohyb bez bariér a postúpili na medzinárodnú súťaž do rakúskeho Grazu, kde získali krásne druhé miesto.

Tanečníci nezaháľajú a už nacvičujú novú choreografiu. Ak máte záujem, prijímajú medzi seba nových členov! Trénuje sa každý utorok v priestoroch na Nedbalovej 17 v sále Komunitného centra v Nitre.

Banskobystrický showdown

Poznáte šport showdown? Často ho nazývajú aj aplikovaný stolný tenis. Naplno ho už hrajú napríklad v Banskej Bystrici.

„Projekt sme podávali ako odozvu na požiadavku mládežníkov zapojených do projektu Yalta v našom kraji, ktorým chýbala možnosť športového vyžitia. V našom kraji pred podaním projektu nebol žiadny showdownový stôl a záujemcovia o tento zaujímavý šport dochádzali za športom do iných krajov. Oni boli tí, ktorí poskytli know-how ku tomuto športu,“ opisuje skutočnosti, ako vznikol schválený grantový projekt Ivana Frčová, metodik pre sociálne služby a zástupkyňa vedúcej Krajského strediska ÚNSS v Banskej Bystrici.

Z grantu išli peniaze na materiálne vybavenie (loptičky, chrániče, rakety, okuliare), občerstvenie a ďalšie drobné náklady spojené so záverečným exhibičným stretnutím (uskutočnilo sa v novembri). Ambíciou bolo predstaviť tento šport. „Hru prezentujeme ako vhodnú aj pre ľudí bez postihnutia. Počas priebehu projektu si ju vyskúšali mnohí záujemcovia z radov verejnosti, rodinných príslušníkov, spriatelených organizácií,“ vysvetľuje Frčová.

Projekt spolufinancuje aj Krajské stredisko ÚNSS Banská Bystrica. Showdownový stôl bezplatne zapožičiava športový klub OŠK Rosina.

Výhodou projektu je, že skončením grantu nekončí, ale pokračuje ďalej. Organizátori už teraz dohadujú harmonogram tréningov na budúci rok a tešia sa na každého nového záujemcu o showdown.

(ht)

Populárne country v podaní tanečnej skupiny Očko. FOTO – ARCHÍV OČKO

V Bratislave trénujú pamäť

Každý druhý týždeň sa v bratislavskom krajskom stredisku stretávajú ľudia, ktorí nechcú nechať svoj mozog zostarnúť. Tréningy vedie špecialista.

Od októbra tohto roku sa v Krajskom stredisku Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska Bratislava stretávajú dve skupiny na tréningoch pamäti. Vedie ich sociálny poradca Tomáš Bako, ktorý je absolventom kurzu Kognitívna aktivizácia seniorov v Centre Memory v Bratislave a po predchádzajúcej praxi vie prispôbiť činnosť špecifikám aj nevidiacich osôb.

Tréningy sú určené pre všetkých nevidiacich a slabozrakých približne od 18 rokov. Najmladší účastník v súčasnosti má 27 rokov. Obe skupiny sú zatiaľ otvorené pre približne osem ľudí.

Stretnutie trvá približne jeden a pol hodiny, z čoho prvá polhodina je venovaná rozcvičke. „Potom nasledujú dve cvičenia na dlhodobú a krátkodobú pamäť, prípadne kreativitu,“ opisuje Tomáš Bako.

Cvičenia zahŕňajú slovné úlohy typu „meno, mesto, zviera, vec“ alebo účastníci hľadajú napríklad názov mesta na každé písmeno abecedy a podobne. „Taktiež sme jedno stretnutie venovali tréningu, ako si pamätať väčšie čísla ako napríklad číslo telefónu. Koniec venujeme diskusii na vybranú tému, prípadne prečítam zaujímavosti napríklad o Slovensku,“ dodáva Bako.

Ak vás takáto činnosť zaujala, prihlásiť sa môžete priamo na krajskom stredisku na Sekulskej ulici 1.

(ht)

Radíme a pomáhame

Valorizácia dôchodkov podľa nových pravidiel

Tri podstatné zmeny týkajúce sa osôb poberajúcich invalidný dôchodok, osôb starajúcich sa o dieťa so zdravotným postihnutím a osôb poberajúcich peňažný príspevok na opatrovanie alebo vykonávajúcich osobnú asistenciu pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Poslanci NR SR schválili 19. októbra tohto roka návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

Prijaté boli tri podstatné zmeny týkajúce sa osôb poberajúcich invalidný dôchodok, osôb starajúcich sa o dieťa so zdravotným postihnutím a osôb poberajúcich peňažný príspevok na opatrovanie alebo vykonávajúcich osobnú asistenciu pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Zvyšovanie dôchodkových dávok

Základné pravidlo pre zvyšovanie dôchodkových dávok je s účinnosťou od 1. januára 2018 upravené v § 82 zákona nasledovne:

„Dôchodková dávka vyplácaná k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a dôchodková dávka priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje o percento medzoročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov vykázaného štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku.

Na zvýšenie dôchodkovej dávky je rozhodujúca mesačná suma dôchodkovej dávky bez jej zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku vyplácaná ku dňu, od ktorého sa zvyšuje.“

Za situácie, kedy percento medzoročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov je stále minimálne, dôležité je prechodné ustanovenie § 293dw, ktoré pre najbližšie štyri roky garantuje minimálnu valorizáciu dôchodkov:

„Od 1. januára 2018 do 31. decembra 2021 sa dôchodková dávka vyplácaná k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a dôchodková dávka priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka zvyšuje podľa § 82, najmenej o pevnú sumu určenú 2 % z priemernej mesačnej sumy príslušnej dôchodkovej dávky vykázanej

Sociálnou poisťovňou k 30. júnu kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku.“

V praxi môžu nastať tri prípady

Sú to tieto:

1. Percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov bude vyššie ako 2 %. Dôchodkové dávky sa budú zvyšovať o sumu vypočítanou percentom medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov z mesačnej sumy poberanej dôchodkovej dávky.
2. Percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov bude výrazne pod hranicou 2 %, napr. 0,4 %. Dôchodky sa budú zvyšovať o pevnú sumu vypočítanú ako 2 % z priemernej výšky príslušného druhu dôchodku.
3. Percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov sa bude blížiť k hranici 2 %. U poberateľa dôchodkovej dávky sa uplatní ten mechanizmus zvyšovania dôchodku, ktorý bude pre neho výhodnejší. Ak suma zvýšenia dôchodku vypočítaná percentom medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov z mesačnej sumy poberaného dôchodku bude nižšia ako pevná suma vypočítaná ako 2 % z priemernej výšky príslušného druhu dôchodku, prizná sa zvýšenie dôchodku o pevnú sumu. Ak tomu bude naopak, prizná sa zvýšenie o sumu vypočítanú percentom medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov z mesačnej sumy poberaného dôchodku. Bude sa to týkať dôchodcov s vyššími sumami poberaného dôchodku.

Podávanie prihlášky a odhlášky v Sociálnej poisťovni Ústredím práce

Novelou zákona sa odbremeňuje prevažná časť fyzických osôb, za ktoré platí poisťné na dôchodkové poistenie štát, od podávania prihlášky a odhlášky na dôchodkové poistenie v Sociálnej poisťovni.

Týka sa to prihlasovania a odhlasovania fyzických osôb, ktoré sa starajú o dieťa do šiestich rokov veku, o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom od 6 do 18 rokov veku, fyzických osôb, ktorým sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie a fyzických osôb, ktoré majú podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím najmenej 140 hodín mesačne.

Údaje o týchto osobách, deň vzniku a zániku nároku na rodičovský príspevok alebo na peňažný príspevok na opatrovanie a údaje o období vykonávania osobnej asistencie bude Sociálnej poisťovni nahlasovať Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny.

Povinnosť prihlásiť sa na dôchodkové poistenie v Sociálnej poisťovni naďalej zostáva osobám, ktoré sa starajú o dieťa do dovŕšenia 6 rokov veku a nepoberajú rodičovský príspevok, pretože nespĺnili podmienky pre vznik nároku na tento príspevok. Povinnosť fyzickej osoby odhlásiť sa zostáva len v prípadoch, ak relevantné skutočnosti nie je možné preukázať údajmi, ktorými už Sociálna poisťovňa disponuje, alebo ak nie je možné získať relevantný údaj z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

Súčasne sa so spätnou platnosťou umožňuje, aby sa aj osobám v rovnakom postavení z dôvodu starostlivosti o dieťa alebo ťažko zdravotne postihnutú osobu za splnenia zákonom ustanovených podmienok, ktoré pred 1. januárom 2018 splnili ostatné podmienky dôchodkového poistenia, ale opomenuli splniť podmienku podania prihlášky na dôchodkové poistenie v Sociálnej poisťovni, zhodnotilo obdobie starostlivosti ako obdobie dôchodkového poistenia rovnako, ako osobám po 1. januári 2018, teda od dátumu začatia poskytovania starostlivosti.

Zvýhodnenie pre poberateľov dôchodkových dávok vykonávajúcich prácu na základe dohody o vykonávaní práce mimo pracovného pomeru

Vďaka schválenému pozmeňujúcemu poslaneckému návrhu sa s účinnosťou od 1. júla 2018 poskytuje dôchodcom, pracujúcim na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, rovnaká výhoda, akú majú v súčasnosti žiaci stredných a študenti vysokých škôl vykonávajúcich prácu na základe dohody o brigádnickej práci študentov.

Dôchodcovia budú mať tiež právo určiť si jednu dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, na základe ktorej nebudú mať postavenie zamestnanca na účely dôchodkového poistenia. A tak oni a ich zamestnávateľia budú oslobodení od platenia odvodov na povinné dôchodkové poistenie.

Oslobodenie sa navrhuje v rovnakej výške vymeriavacieho základu, ako je tomu už v súčasnosti u študentov – maximálne 200 eur mesačne, čo predstavuje 2 400 eur ročne.

Návrh sa týka, v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania, poberateľov starobných dôchodkov, invalidných dôchodkov, predčasných starobných dôchodkov, invalidných výsluhových dôchodkov a výsluhových dôchodkov, ktorých poberatelia dovŕšili dôchodkový vek.

Milan Měchura

Valorizácia dôchodkov v roku 2018

Od 1. januára 2018 sa budú dôchodcom valorizovať ich dôchodcovské dávky novým spôsobom. Zvýšia sa o 0,8 % mesačnej sumy dôchodkov, najmenej však o pevnú sumu podľa druhu dôchodku, ktorá je určená ako dve percentá z priemernej mesačnej sumy príslušného dôchodku vykázanej Sociálnou poisťovňou k 30. júnu 2017.

Garantované minimálne pevné sumy zvýšenia dôchodkov od 1. januára 2018 sú nasledovné:

- a) 8,40 eura, ak ide o starobný dôchodok,
- b) 2,60 eura, ak ide o starobný dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice,
- c) 8,20 eura, ak ide o predčasný starobný dôchodok,
- d) 3,00 eura, ak ide o predčasný starobný dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice,
- e) 7,20 eura, ak ide o invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, invalidný dôchodok podľa § 266 a sociálny dôchodok,
- f) 2,70 eura, ak ide o invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % vyplácaný v sume jednej polovice a invalidný dôchodok podľa § 266 vyplácaný v sume jednej polovice,
- g) 4,10 eura, ak ide o invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70 %,
- h) 1,70 eura, ak ide o invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70 % vyplácaný v sume jednej polovice,
- i) 5,40 eura, ak ide o vdovský dôchodok a vdovecký dôchodok,

j) 2,40 eura, ak ide o vdovský dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice a vdovecký dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice,

k) 2,60 eura, ak ide o sirotsky dôchodok,

l) 1,30 eura, ak ide o sirotsky dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice.

Zdroj: www.socpoist.sk (red)

Dúhovka

Špecializovaná príloha časopisu Dúha zameraná na kultúru a umenie

Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Zodpovedná redaktorka: Halka Tytykalová (duha@unss.sk)

Kadiaľ viedla tohtoročná cesta svetla?

To je otázka! No kadiaľ asi? Všetky cesty svetla vedú na Sekulskú 1 do Bratislavy a tento rok našlo správu adresu 135 snímok od 29 autorov.

Fotografická súťaž vyhlasovaná Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska, ktorej už štrnástu ročenku vám v stručnosti ponúkame, niesla v propozíciách jasný odkaz: žiadne obmedzenia a žiadne vstupné poplatky, ale zato poriadne dobrý nápad. Zvečniť treba moment, ktorý priamo alebo nepriamo zachytáva problematiku ľudí so zrakovým postihnutím alebo fenomén svetla.

Trojica odborníkov – Miroslav Zaťko (profesionálny fotograf a predseda poroty), Ján Miškovič (takisto profesionálny fotograf) a Marián Horanič (amatérsky fotograf a zástupca ÚNSS) – posúdila umeleckú hodnotu fotografií a rozhodla o takomto poradí:

I. kategória: Farebná fotografia

1. miesto: Lucia Blašková – Dotyk svetla

2. miesto: Ružena Fifíková – séria fotografií: Modrá, Premietanie I., Premietanie II.

3. miesto: Ľudmila Miklošová – Jarné lúče

Čestné uznanie: Zuzana Ruppeldtová – Zvedavosť; Ľudmila Hladká – Podvečerná prechádzka; Andrej Dobrík.

II. kategória: Čierno-biela fotografia

1. miesto: Peter Orvoš

2. miesto: Lucia Blašková – séria fotografií: Za svetlom, Klaudi, Svetlom pohladená

3. miesto: Blanka Mináriková – séria fotografií: Zamyslená, Vchod do tmy, Pod lampou býva tma

Čestné uznanie: Ružena Fifíková – séria fotografií: Búrajúca stena, Rozptyl svetla; Erika Fajnorová – séria fotografií: Vo svetle reflektorov, Hľadanie svetla.

Vernisáž v SND

Všetkým, ktorí sa s nami podelili o svoje videnie nevidenia a fenoménu svetla, srdečne ďakujeme. Väčšine víťazov sme mali česť potriať rukou, zablahoželať ku krásnemu úspechu a popri slovách chvály odovzdať aj ocenenia.

Stalo sa tak na vernisáži expozície najkrajších prác Cesty svetla 2017, ktorá sa uskutočnila vo Výstavnej sieni v Novej budove Slovenského národného divadla v Bratislave 13. novembra. Nateraz sú cesty svetla nevyspytateľné. Bratislavu už opustili a teraz smerujú naprieč Slovenskom, aby mohli potešiť vás všetkých. O ich putovaní vás budeme informovať.

Dušana Blašková

Farebná fotografia - 1. miesto Lucia Blašková: Dotyk svetla

Čierno-biela fotografia – 1. miesto Peter Orvoš

Naša reportáž

Čítanie bez bariér môže inšpirovať

Krajská knižnica vo Zvolene sa pustila do jedinečného projektu. Myšlienka uskutočniť Čítanie bez bariér vyklíčila z túžby podporiť rozvoj a využívanie tvorivého, umeleckého a intelektuálneho potenciálu ľudí so zrakovým postihnutím. A široko-d'aleko rozchýriť, že ani nevidiacim či slabozrakým nechýba kreativita.

S podporou Ministerstva kultúry SR Krajská knižnica Ľudovíta Štúra vo Zvolene pripravila štyri autorské čítania a besedy žánrovo príbuzných autorov – jeden mal zrakové postihnutie, druhý nie. Rozpočet umožnil tiež zakúpiť pre čitateľov elektronickú stolovú lupu.

Ján Petrík a Alica Gajanová

V utorok 24. októbra patrilo uznanie a potlesk hostí veršom. Jána Petríka a Alice Gajanovej, ktorých múzy neraz navštevujú v noci, prebudia ich a takých, na polceste medzi snom a bdením, nútia vstupovať do literatúry. Ráno sú od kopania múz miestami modrí, miestami nahnevaní – kvôli tomuto si buntošila? – miestami príjemne prekvapení.

Ján Petrík pôsobil istý čas ako spisovateľ v slobodnom povolání, ako redaktor literárnej redakcie košického štúdia Slovenského rozhlasu, v súčasnosti v Slovenskej knižnici Mateja Hrebendu pre nevidiacich v Levoči. Je spoluzakladateľovi vydavateľstva FAMA art, ktoré pomáha pri vydávaní pôvodnej mladej slovenskej poézie a prózy. Mnohí ho zrejme poznáte z literárneho klubu.

Obecná knihovnička v Svätom Antone (a to už úctyhodných 12 rokov, zakladateľka a dlhoročná predsedníčka ZO ÚNSS v Banskej Štiavnici, redaktorka Štiavnických novín. Tieto slová zas nájdeme v životopise Alice Gajanovej, ktorá vlani krstila svoju zbierku básní Dotyky života. Boli ste?

Rasťo Piško a...? Hádajte

Bez bariér, ale za to s poriadnou dávkou smiechu - 7. novembra literárnych nadšencov privítal humorista, imitátor, herec, moderátor a, samozrejme, spisovateľ Rasťo Piško a... No, veď žánrovo príbuzní autori a duelant pána Piška by mal byť z našich radov. Tak kto iný než esejista a rozhlasový redaktor, Držiteľ prémie Literárneho fondu, ceny Slovenského syndikátu novinárov v kategórii spravodajstva, ceny Nadácie otvorenej spoločnosti za príspevky o zvykoch pri pochovávaní

našich národnostných menšín, alebo za reportáž zo štedrovečerného vlaku. Nahovoril seba a nepochybne aj vás na kadečo, z čoho by sme si v Dúhe vystačili s článkami tak na polroka minimálne, ale predovšetkým hlásenia pre zvukové majáky... Kto tipoval Michala Hercega uspel. Ten sa publiku predstavil ako príležitostný pisateľ – pri označení spisovateľ ho zamrazilo, vraj nejaký stály gejzír tvorivosti hľadať ani čakať nemáme. A humoristom je vraj skôr na objednávku. Mišo, Mišo! Ty si musel mať nos dlhý ako rovník! Ako keby sme ťa nepoznali!

Viera Petrovčinová a Hana Lasicová

A napokon štvrtok 23. november. Začal aj skončil piesňou. Piesňou Vierky Petrovčinovej, ktorá interpretuje vlastnú tvorbu – piesne si sama aranžuje, zhudobňuje i textuje. Inšpiráciou sú jej bežné dni, bežné veci, bežný život, ako sama hovorí, ale, to už ja dodávam, vždy s láskavým úsmevom a pohladením.

Jej literárne vlohy ocenila aj vlaňajšia porota Dní Mateja Hrebendu, a to ocenením prózy Denník stokorunáčky. Porote sme dali za pravdu – Vierka nám do denníčka dala nahliadnuť a na našom stretnutí z neho čítala. Ak ste chýbali, už aj bežte na stránku ÚNSS a nájdite si minuloročný zborník. Text, ktorý reprezentoval Slovensko v Súťaži braillovských esejí 2017 ste už čítali. V Dúhe. Za to bod máte.

Hana Lasicová využíva rodičovskú dovolenku naplno. Venuje sa písaniu článkov a scenárov. Na svojom konte má romány s výrazným ženským prvkom Pravdivý príbeh lži, Diagnóza: Rodina a Slúžka, ktorý sa, mimochodom, jej osobne pozdáva najväčšmi. Sto+ zaujímavých otázok otcovi Milanovi Lasicovi a sto hádam ešte zaujímavejších odpovedí nájdete v knihe Všetko o mojom otcovi. Najnovšia kniha s názvom Pupo a fazuľka je určená čitateľom od štyroch – piatich rokov. Hornú hranicu si nepamätám, ale asi neexistuje.

Tak čo? Pridáte sa? Vidíte sami, že stačí naozaj len ukázať, že aj v tomto a v tomto sme si vlastne všetci rovní a žiadne také, že niektorí sú si rovnejší! Chcem sa veľmi pekne poďakovať organizátorom nielen za vynikajúci nápad, ale aj jeho prevedenie, vyzdvihnúť správnu ruku pri výbere hostí a hľadani druhého do páru. Ďakujeme za príjemný umelecký zážitok, za chvíle plné literatúry, humoru, poučenia a povzbudenia. Kiežby bol inšpiráciou!

Dušana Blašková

Ján Petrík číta zo svojej knihy. FOTO – ÚNSS

Poslucháči mali na hostí mnoho otázok. Na začiatku novembra odpovedal Rasťo Piško. FOTO – ÚNSS

Viera Petrovičová zahrala aj na klavír. FOTO – ÚNSS

Finále Braillovskej olympiády ukončilo Bodkobranie

Vyhlasenie výsledkov finále Braillovskej olympiády sa ako Bodkobranie stalo súčasťou noci divadiel. Sálu rozozvučali tóny klavíra pod prstami Ondreja Rosíka, ktorý večer otvoril vlastnou skladbou Pocta Louisovi Braillovi.

Najúspešnejší súťažiaci z kvalifikačných kôl Braillovskej olympiády, ktoré sa uskutočnili v máji a v júni v Banskej Bystrici, Nitre, Košiciach a Martine, sa stretli v dňoch 17. – 19. novembra 2017 v Mestskej knižnici v Bratislave.

V dvoch klasických a dvoch nových disciplínach si tu z 20 pozvaných zmeralo sily 15 finalistov. Organizátori pozvali šesť najlepších v absolútnom poradí z každej súťažnej disciplíny. Štart viacerým olympionikom umožnili aj v ďalších disciplínach, pokiaľ sa v nich umiestnili na 7. až 12. mieste.

V I. a II. kategórii čítania si medailisti udržali pozície

Registrácia, otvorenie olympiády, na ktorom účastníkov privítala aj riaditeľka Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska Tatiana Winterová, Čítanie Braillovoho písma I. a II. kategórie, Písanie na mechanickom písacom stroji pre nevidiacich – to je stručný opis programu prvého dňa.

V I. a II. kategórii čítania si pomyselní medailisti z kvalifikačných kôl udržali svoje pozície, aj keď sa rozdiel vo výkonoch medzi prvou Kvetoslavou Bedeovou z Fiľakova a druhou Zuzanou Pohankovou zo Zvolena mierne znížil. Košičanka Diana Verešová postupujúca z tretieho miesta sa vo finále oň musela podeliť s Brezňanom Ondrejom Petrom.

Absencia piatich finalistov, ktorí svoju účasť ospravedlnili rodinnými, ale najmä zdravotnými dôvodmi, najviac postihla II. kategóriu čítania. Súťažili v nej len traja olympionici a ich umiestnenie bolo kópiou umiestnení nielen v kvalifikačných kolách, no aj v predchádzajúcich ročníkoch súťaže – táto kategória v 21. storočí zatiaľ inú víťazku, ako Janu Hrnčárovú z Nitry, nemala.

Najlepší pri korektúrach nechybovali

Vo veľmi dobrej forme zastihlo finále Michaelu Fučkovú z Martina, ktorá dosiahla víťazstvo hneď v dvoch disciplínach. V písaní s absolútnou presnosťou zopakovala svoj výkon z kvalifikačného kola.

Pravidlo nepriameho postupu dokonale využil Vladimír Hudák z Košíc. Svoj výkon z kvalifikačného kola, ktoré na priamy postup nestačilo,

zlepšil o 30 úderov za minútu, čo znamenalo posun zo 7. na 2. miesto. S tretím miestom sa musel uspokojiť Ondrej Rosík z Jasenia, ktorému sa nepodarilo zopakovať famózný víťazný výkon z kvalifikácie.

Michaela Fučková si víťazné vavríny odniesla aj z prvej sobotňajšej disciplíny Korektúra braillovského textu. Len ona a druhá Zuzana Pohanková vyriešili úlohu bez chyby. Jedna chyba v absolútne najlepšom čase znamenala 3. miesto pre Kvetoslavu Holešťákovú.

Tá si však všetko vynahradila v disciplíne Lekáreň a odviezla si do Levoče cenu a diplom za 1. miesto. O 2. a 3. miesto sa podelili Miriam Genská z Rimavskej Soboty a Jana Pramuková z Košíc, ktorá na túto pozíciu poskočila z kvalifikácie až z 8. miesta.

Výkony súťažiacich posudzovala komisia v zložení: Ing. Tatiana Winterová, Mgr. Hana Cápavová, Mgr. Ivana Potočňáková (všetky Úrad ÚNSS) a odborný garant olympiády PhDr. Vladimír Cintula.

Sviatočné Bodkobranie

Príjemným relaxom pre súťažiacich bolo sobotňajšie popoludnie, kedy absolvovali vyhlídkovú jazdu turistickým vláčikom Prešporáčikom. Každý cestujúci dostal itinerár cesty v Braillovom písme a slúchadlá pre audiokomentár.

Vyhlásenie výsledkov sa uskutočnilo v sobotu v Mestskej knižnici ešte pred záverečným galavečerom. Ten bol iný ako v predchádzajúcich rokoch. Vďaka VŠMU v Bratislave sa pod názvom Bodkobranie stal súčasťou noci divadiel.

Divadelnú sálu školy o 19.00 hod. rozozvučali tóny klavíra pod prstami Ondreja Rosíka, ktorý večer otvoril vlastnou skladbou „Pocta Louisovi Braillovi“ – celá je hraná len na šiestich tónoch. Hlavným motívom večera bolo čítanie dialógov z divadelných hier - „Braillista“ a adepti herectva, Kvetka Bedeová a Janka Hrnčárová, si so svojimi partnermi „strihli“ Shakespeara, Zuzka Pohánková Moliéra.

Tento nápad Ivany Potočňákovvej mal prekvapivý pozitívny efekt - vzbudil mimoriadnu pozornosť divákov. Osobne som sa nestretol s tak zaujímavou konfrontáciou čítania Braillovho a štandardného písma.

V 45-minútovom programe organizátori ešte stihli oznámiť výsledky olympiády, predstaviť princíp Braillovho písma a poďakovať partnerom a sponzorom.

Ďakujeme

Prvá Braillovská olympiáda priniesla určite rad nových a pozitívnych prvkov, ale aj mušiek, ktoré treba ešte vychytať. Olympiádu bude nutné podrobiť dôkladnej analýze. Už teraz však môžeme povedať, že rozvírila tak trochu stojatú vodu braillovských súťaží.

Olympiádu by nebolo možné usporiadať bez peňazí a ľudského altruizmu. Preto záverečné poďakovanie patrí súťažiacim a ich asistentom, ktorí neváhali absolvovať cestu do Bratislavy, organizátorom, ktorí akcii obetovali predĺžený víkend a v tomto smere aj pracovníčke oddelenia pre nevidiacich Mestskej knižnice v Bratislave Veronike Farbovej.

Akciu finančne podporilo Ministerstvo kultúry SR a spoločnosť Novartis Slovakia, ktorá spoločne s firmou Dr. Max poskytla obaly do disciplíny Lekáreň. Finančným podielom prispela i ÚNSS z vlastných zdrojov. Ceny pre súťažiacich poskytli spoločnosti PHILIPS Slovakia, KARLO GZ Michalovce a bratislavské firmy Helga Stolz, Makro a Ipros.

Výsledková listina z Celoštátneho finále Braillovskej olympiády

17. - 19. 11. 2017, Mestská knižnica Bratislava, Kapucínska 16

Čítanie I. kategória

(Hodnotenie: Počet čisto prečítaných slov za 2 minúty)

Miesto	Súťažiaci	Počet slov
1.	Kvetoslava Bedeová	212
2.	Zuzana Pohanková	198
3.-4.	Diana Verešová	143
3.-4.	Ondrej Petro	143
5.	Michaela Fučková	137
6.	Iveta Kolesárová	134
7.	Vladimír Hudák	130

8.	Ondrej Rosík	127
9.	Monika Porubčanská	120
10.	Kvetoslava Holešťáková	119
11.	Jana Pramuková	102

Čítanie II. Kategória

(Hodnotenie: Počet čisto prečítaných slov za 2 minúty)

Miesto	Súťažiaci	Počet prečítaných slov za 2 minúty
1.	Jana Hrnčárová	88
2.	Iveta Zbranková	50
3.	Norbert Ondrejka	20

Písanie na písacom stroji pre nevidiacich

(Hodnotenie: Priemerný počet čisto napísaných úderov za 1 minútu v 3 minútovom diktáte)

Miesto	Súťažiaci	Počet úderov za minútu
1.	Michaela Fučková	201
2.	Vladimír Hudák	185
3.	Ondrej Rošík	180,3
4.	Miriam Genská	177,3
5.	Kvetoslava Holešťáková	173

6.	Jana Pramuková	155
7.	Kvetoslava Bedeová	125,6
8.	Zuzana Pohanková	125,3

Korektúra braillovského textu

(Hodnotenie: identifikácia chýb v texte v najkratšom čase, maximálne do časového limitu 5 minút. Chybou bolo aj označenie správneho textu za chybu. Každý súťažiaci súťažil so základným balíčkom 10 bodov, za každú chybu sa mu odrátal 1 bod. Hlavným hodnotiacim kritériom bolo správne vyriešenie úlohy až ďalším dosiahnutý čas.)

Miesto	Súťažiaci	Počet bodov	Čas
1.	Michaela Fučková	10	1,45 min.
2.	Zuzana Pohanková	10	2,05
3.	Kvetoslava Holešťáková	9	1,30
4.	Miriam Genská	9	1,44
5.	Jana Pramuková	9	2,04
6.	Ondrej Rosík	9	4,12
7.	Iveta Zbranková	8	3,20
8.	Iveta Kolesárová	7	2,25
9.	Jana Hrnčárová	7	2,47
10.	Ondrej Petro	7	5,00

Lekáreň

(Hodnotenie: porovnanie zoznamu liekov v Braillovom písme a balíčku so škatuľkami na lieky označených Braillovým písmom. Zoznam obsahoval názvy 6 liekov, balíček 6 škatuliek na lieky. Len 4 názvy liekov v zozname boli zhodné so škatuľkami v balíčku. Úlohou bolo v čo najkratšom čase, maximálne do časového limitu 5 minút. zapísať lieky zhodné v zozname a v balíčku. Hlavným hodnotiacim kritériom bolo správne vyriešenie úlohy až ďalším dosiahnutý čas.)

Miesto	Súťažiaci	Počet chýb	Čas
1.	Kvetoslava Holešťáková	0	2,10 min.
2.-3.	Miriam Genská	0	2,12
2.-3.	Jana Pramuková	0	2,12
4.	Vladimír Hudák	0	2,26
5.	Iveta Zbranková	0	2,42
6.	Michaela Fučková	0	3,08
7.	Kvetoslava Bedeová	0	3,11
8.	Diana Verešová	0	3,48
9.	Zuzana Poahanková	1	3,00
10.	Ondrej Rosík	1	3,48

Josef Zbrank - koordinátor projektu

Pozývame na výstavy

Prosím, dotýkajte sa exponátov!

Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši prezentuje v rámci cyklu výstav Fragmenty z prírody exponáty zo zbierok múzea z oblasti zoológie, botaniky, mineralógie, speleológie, paleontológie či speleoarcheológie.

Už od roku 2003 úzko spolupracuje s Krajským strediskom ÚNSS v Žiline a Slovenskou knižnicou pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči a jednotlivé predmety zakaždým vyberá tak, aby boli dostupné aj pre nevidiacich a slabozrakých návštevníkov – musia mať dostatočnú výpovednú hodnotu a byť prístupné hmatom, sluchom, príp. čuchom a chuťou. Vystavovaným exponátom nechýba popri podrobnom opisnom výklade ani popis v Braillovom písme.

Už XV. ročník cyklu Fragmenty z prírody pod názvom Čo ukrýva jaskyňa?

Do 14. januára 2018 máte v priestoroch múzea jedinečnú možnosť oboznámiť sa s tým, čo bolo na počiatku, akým spôsobom vznikla jaskyňa, čo ju vyplňa a aké formy života sa v nej nachádzajú. Prezrieť si budete môcť nielen vápenec, skorodovaný vápenec či kalcit, ale aj dvojité, cibulový stalaktit a stalaktit s výrastkami, pokochať sa aj pagodovitým stalagmitom, bradavcovitými, nátekovými a mäkkými sintrami. Ale to stále nie je všetko! Zvláštna pozornosť je venovaná netopierom, ktoré práve jaskyne často využívajú ako svoje úkryty a zimoviská.

Výstavu spojenú s prednáškou múzeum prezentovalo aj v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči a v Základnej škole internátnej pre žiakov so zrakovým postihnutím v Levoči.

Prosím, zoznámte sa, patrón internetu!

Slovenské technické múzeum v Košiciach je rodiskom netradičnej výstavy. Formou stredovekých oltárnych triptychov v súčasnej grafickej úprave vás zoznámia s dvanástimi svätcami.

Okrem tradičných svätých patrónov remesiel spoznáte aj ich modernú podobu prispôbenú súčasným odborom a oblastiam ľudskej práce. Oblasti patrónstva jednotlivých svätcov sú prezentované kolekciami artefaktov z vybraných zbierok technických a vedných odborov, ako sú astronómia, fyzika, chémia, fotografická technika, hodinárstvo, kníhtlač,

kováčstvo, hutníctvo či strojárstvo, ktorých vývoj dokumentuje práve Slovenské technické múzeum.

Ochrancov vedy, techniky a remesiel prichýlilo Múzeum špeciálneho školstva v Levoči a prístrešok im poskytne až do 2. februára 2018.

Cechové erby, zástavy, pečiatky a zvolávacie tabuľky najrôznejších remeselníckych cechov a spolkov nevyobrazovali patrónov toho ktorého remesla len tak od buka do buka. Výber mal svoje zákonitosti – svätec sa volil podľa svojho životného príbehu, ktorý ho s daným remeslom musel spájať. Niektorí sa tak stali patrónmi dvoch aj troch remesiel.

Ani pôsobenie patrónov sa však nevyhlo útokom zmien. Svätý Krištof bol v dobách minulých patrónom pútnikov, cestovateľov, dnes chráni motoristov. Svätý Izidor Sevillský patril medzi najvplyvnejších učencov raného stredoveku, vytvoril encyklopédiu z oblastí života a vedy, dnes by sme povedali databázu. Prosím, zoznámte sa, patrón internetu!

A v zoznamke by sa dalo pokračovať: Sv. Tomáš – patrón zememeračov, stavebníkov a architektov, sv. Dominik de Guzmán – patrón astronómov, sv. Vavrinec Rímsky – patrón telekomunikácií či sv. Medard – hádajte... Správne, meteorológov.

A boli ste už v Múzeu špeciálneho školstva po tom, čo ho zrekonštruovali? Niet na čo čakať.

Dušana Blašková

Inšpirovali sa a priniesli filmy aj pre zrakovo postihnutých

Doteraz knižnica Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici premietla sedemnást' filmov s audio komentárom, prišlo okolo 400 návštevníkov.

Verejná knižnica Mikuláša Kováča v rámci svojho poslania sprístupňovať kultúru aj znevýhodneným skupinám občanov, začala v roku 2016 vo svojej komunitnej pobočke na Fončorde (Jilemnického ul. 48) premietat' filmy s hlasovým komentárom pre slabozrakých a nevidiacich. Knižnica sa inšpirovala prácou Oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých Mestskej knižnice v Bratislave. Tá filmy s audio komentárom premieta už od januára 2011.

Okrem týchto dvoch knižníc sa k premietaniu filmov s audio komentárom pridalo aj košické centrum umeleckej kreativity Tabačka a nedávno aj

Krajská knižnica Žilina. Premietalo sa už aj v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči.

Kino premietanie sa podarilo rozbehnúť aj vďaka ústretovosti neziskovej organizácie Trnka, n. o. (Mgr. art. Karol Trnka je autorom audio komentárov k filmom) a Slovenského filmového ústavu Bratislava.

Aké filmy si mohli návštevníci knižníc doteraz pozrieť? Boli to filmy: Eva Nová, Fair Play, Hořící keř - I., III. časť, Učiteľka, Báthory, Perinbaba, Rukojemník, Muzika, Kruté radosti, Všetko čo mám rád , Cuky a Luky film a iné zaujímavé tituly.

Po každom premietnutí filmu nasleduje on-line beseda, väčšinou s hlavnými protagonistami zhliadnutého filmu (režisér, producent, herec). Beseduje sa Mestskej knižnici v Bratislave, moderátorom je Mgr. art. Karol Trnka a priamy prenos besedy je na [www stránke: http://trnka.biz/](http://trnka.biz/).

Vstup na premietanie filmov je bezplatný a je prístupné pre všetkých. Doteraz knižnica premietla 17 filmov ošetrených audio komentárom a zúčastnilo sa ho okolo 400 návštevníkov.

Knižnica aj vďaka takýmto podujatiam plní svoje sociálne funkcie (bod 1.2.2 Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015-2020) a tiež poslanie komunitnej knižnice.

Soňa Šóky

Verejná knižnica Mikuláša Kováča, Banská Bystrica

DÚHA

DÚHA – Časopis pre nevidiacich a slabozrakých občanov so sociálnym zameraním a s prílohou o kultúre a umení DÚHOVKA

Periodicita: dvojmesačník

Vydavateľ: Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Sekulská 1, 842 50 Bratislava

IČO: 00683876

ISSN 1339-1755

Redakcia: Dušana Blašková, Josef Zbranek, Ivana Potočňáková, zodpovedná

redaktorka Halka Tytykalová (duha@unss.sk)

Grafika a tlač: Starion, s. r. o.

Registrácia: Ministerstvo kultúry SR, EV 4496/11

Príspevky posielajte písomne na adresu Úradu ÚNSS, Sekulská 1, 842 50 Bratislava alebo e-mailom na: duha@unss.sk.

Uzávierka nasledujúceho čísla: 31. januára 2018

Realizované s finančnou podporou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (DÚHA) a s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (DÚHOVKA)